

Szerkesztőség és kiadó hivatal
S. Péter utca SIMON-ház Kunz József utr
kereskedésével szemben.

HIRDETÉNYEK.

Üzenetesi pénzek és a kiadás körüli panaszok
valamint a lap sze lemi részét illető
minden közlemények s ide intézendők.
Jármentetlen levelek csak ismert kszektől
fogadhatnak el.

DEBRECZENI ELLENŐR.

POLITIKAI, TARSADALMI és KÖZGAZDASÁGI LAP.

A SZABADELVŰ PÁRT KOZLÖNYE.

Megjelen naponként, a vasárnap és péntek kivételével.

Előfizetési ár:

Helyben bázhoz hordva vagy vidékre postán

küldve:

Egész évre	10 frt — kr.
Félévre	5 frt — kr.
Negyedévre	2 frt 50 kr.
Egy órára	1 frt — kr.

Hirdetési díj:

Öt-hasábospetitior egyszeri beigtatásért 5kr.
Bélyegdíj minden hirdetésért külön 30 kr
Nyiltér 4 hasábos petitiorért 20 kr.

XIII. évfolyam 1886.

Debreczen Hétfő Oktober II.

199. szám.

Főt. Szakszó Rezső debreczeni kisprépost.

Nem üres többé a debr. kisprépost díszes széke. Megjött a kinevezés, s mindnyájunk örömeire oly férfit ért a választás, a kit e nemes város összes lakosága szeretettel, bizalommal, reménykedéssel ohajtott. „Ó felsége f. október hó 5-én kelt legfelsőbb elhatározásával nt. Szakszó Rezső sz. széki ülnök és debr. árvaházi felügyelő urnak a váradi székeskáptalanban megüresedett utolsó kánonokságot, továbbá az ezen káptalanba bekebelezve levő s Debreczen sz. kir. város plébániájával egybekötött sz. László királyról nevezett váradi javadalmas prépostságot s egyszersmind ezen debreczen r. k. plébánia javadalmat legkegyelmesebben adományozni méltóztatott.

Azon rövidke életrajz melyet a közszeretben élők, immár kinevezett főpaprunkról írhatunk csak szerény vázlata lehet azon nagy és aldasos tevékenységnek, mely az ő utját hosszú éveken át kísérte folyton, és kíséri még ma is. Az a lelkes üdvözlés, melylyel ma körülövezik valláskülönbség nélkül Debreczen város polgárai fényes tanuságot tesznek erről.

Néhány nap mulva 25 éve lesz annak, hogy főtiszt Szakszó Rezső ur városunkba költözött. Azóta itt él közöttünk és nem tulozunk, ha azt mondjuk, hogy pártját ritkító, minden ízében tügyökerez debreczeni polgár lett belőle ki egyházi ügyeken kívül a város politikai és társadalmi mozgalmait iránt is érdeklődik, s a hol lehet sulylyal bíró tevékenységét az ügy érdekében ő is latba veti.

Daczára annak, hogy kora ifjúságában jött hozzánk, már azon időben is megtudta őrizni nemes szerénysége, fáradhatlan munkásság, jószívűsége által azoi tekintélyt, melyet hivatalának a személyi szokott kölcsönözni, és megfordítva. Barátai, ösmerősei évről évre szaporodtak, s ezek sokszor örömmel jósolták, hogy, a jeles férfiú kitűnő tulajdonai és érdemei nem maradhatnak sok ideig véka alatt rejtve. Utat tör magának s előbb utóbb kivívja azon méltó elismerést, melynek a közpályán szereplő férfunál nem szabad volna soha elmaradni; de még kevésbé szabad, mikor azon érdemeket a róm. kath. egyház körül Debreczen a kálvinista Rómában szerezte valaki.

Szakszó Rezső született 1834. apr. 12-én Békésen A gymnasium három alsó osztályát Pesten; az öt felső osztályt N. váradon végezte Az érettségi vizsgálatot 1854-ik évben szinte N. váradon dícséretes eredményel tette le. Ugyanott ugyanazon évben a n. vendék papok sorába felvétetett. Aldozárra 1858 aug. 6-án szentelte ott. Két évig Nagyvárad-úvároson segéd lelkész; egy évig Vas-kón helyettes lelkész volt. 1861-ik év okt. 15-én Debreczenben rendeltetett előbb mint segéd lelkész, 1863 ik évben mint az akkor megnyitott kath. árvaház felügyelője, mely hivatalát e mai napig is viseli. A zsinati vizsgálatok t 1869-ik évben letette.

Azonban mint árvaházi felügyelő 1868 tól kezdve egyszersmint a biharmegyei tanfelügyelőnek a magániskolákra nézve állandó megbízottja volt egész Hajdumegye szervezéséig. Emellett 1870-ik évben az összes debreczeni r. kath. elemi iskolák igazgatójává választatott; s 1861-ik évtől kezdve szinte e mai napig a helybeli ref. gymnasiumba járó kath. vallású tanulók hittanára

volt. Továbbá kinevezett ellenőre lett a debreczeni kath. hitközségi bizottság által kezelt összes alapítványi pénztáraknak.

Ezen összecsoportosult és egyidőben viselt hivatalok mellett a közügyek terén is működött: Több mint 12 éve választott tagja a városi bizottsági közgyűlésnek: be van osztva a statisztikai, egészségügyi, kórház-állandó népnevelési, Fröbel-kerti, ipar iskolai bizottságokba. Hajdumegye állandó népnevelési bizottságának pedig választott elnöke.

Megyes főpásztorá méltánylásának az által adott kitéjezést, hogy 1022/1876 számú oklevél által a nagyvárad szentszék ülnökévé neveztetett ki. Számos hivatalos dícsérő és buzdító levelet kapott működése alatt; sőt egy ízben a vallás és közoktatásügyi minisztérium is magas előismerésben részesítette.

Életének minden egyes szaka, mely életleírásában egy két szóval, rövidke mondatban van leírva, hosszu sorát képezi azon tevékenységnek, mely hozzájárult a kinevezésben kifejezésre talált előismerésnek. Az ő dícséretes szép multja tette érdemessé a díszes állásra, melyet ma elfoglal, de ki kételkedik abban, hogy hozzájárult egyszersmind a jövőjébe vetett tántorithatlan bizalom. Erős hitünk, s mindenkinek Debreczenben, hogy Szakszó Rezső ezután még fokozottabb mértékben fogja tudni bebizonyítani, hogy a debreczeni rom. kath. egyház élén álló férfunak mily kötelességekkel kell felruházva lenni. Nemes jó szíve, ideális szeplőtlen szép lelke, mely résztvevő s örömben buban egyaránt osztozó, vezetője lesz azon az uton, a melyen szeretett nagy elődje néhai Huzly Károly haladt.

Ha nem sértjük meg vele azon érdemeket, melyeket ő saját erejéből kivívott, akkor azt mernénk állítani, hogy az ő kinevezésében van némi része a debreczeni közönségnek is, mely mint egykor Huzly Károly mellett, ugy most a szerénységben élt Szakszó Rezső mellett is valláskülönbség nélkül hangot adott forró ragaszkodásának és a 25 évi munkásság által kivívott közbecsülésének. Nem vonunk le az ő érdemeiből ha megírjuk hogy e hangok eljutottak az ő felebbvalóihoz és ime ma méltánylásra találtak.

A képviselőház munkaprogrammja. A képviselőház, miután a vám és kereskedelmi szerződésről, valamint a bankszabadalom meghosszabbításáról szóló törvényjavaslatok elvannak intézve, — a „Bud. Corr.“ értesülése szerint — nem fog a közelebbi időben nagyon érdemleges javaslatokat tárgyalni. A jövő hét folyamán a képviselőház a bizottságokban már letárgyalt több kisebb törvényjavaslatot köztük kettőt a nemzeti közti szerződések bekebelezéséről fogja tárgyalásba venni és a delegátó tagjait, esetleg a quota-járu lék megállapítására kiküldendő regnicularis küldöttség tagjait fogja megválasztani. Ez alatt valószínűleg elkészül a bizottsági jelentés a tengerészeti rendtartásra vonatkozó törvényjavaslat felett és tárgyalása a képviselőház napirendjére kitűztetik. A delegátó ülészaka alatt a képviselőház nem fog ülésezni. A pénzügyminiszter által exposé val valószínűleg hó 18-án vagy 19-én a ház elé terjesztendő költségvetési előirányzatot a pénzügyi bizottság november hó második felében — a delegátó ülészaka tartama alatt is — fogja tárgyalás alá venni.

A kiegyezés. Azon munkaprogrammal szemben, melyet az osztrák birodalmi tanács az osztrák kormányval egyetértőleg a jelen ülészakra kilátásba vett, az osztrák-magyar vám- és kereskedelmi szerződésnek felmondása a folyó év végén alig lesz többé el-

kerülhető. — Mindazon kiegyezési előterjesztések, melyeket mindenesetre egyidejűleg kellend legmagasabb szentesítés alá terjesztetni, nem fognak ugyanis többé a jelen év folyamában a képviselőház plenuma előtt napirendre tűzteni. Az osztrák kormány a „Bud. Corr.“ értesülése szerint azon szándékban van — bárha a vám- és kereskedelmi szerződésről szóló törvényjavaslat még az idén tárgyalandó lesz, — hogy a bankszabadalom meghosszabbításáról, valamint a czukortermeles megadóztatásáról szóló törvényjavaslat csak a jövő év február havában fog tárgyalatni. Ily módon a közgazdasági kiegyezés idejekorán való létrejehetése még azon esetre is egyszerűen lehetetlenné válik, ha a magyar országgyűlés az illető törvényjavaslatokat még oly gyorsan el is intézi, ha csak a birodalmi tanács munkaprogramján nem tétetik még is valamely változás és a kiegyezési előterjesztések legalább deczember havában le nem tárgyalatnak.

Országgyűlés.

Budapest 1886. okt. 9.

A képviselőház mai ülésének legnagyobb részét a Janszky-ügyre vonatkozó kérvények tárgyalása vette igénybe. Ezt megelőzőleg a 80 millió bankadóságra vonatkozó javaslat tárgyalatott, melyet Hegedűs előadó indokolt, Helfy és Orbán megtámadott, Hornyánszky és Szapáry miniszter védelmezett A javaslat nagy többséggel fogadtatott el részletes tárgyalás alappján.

Most a kérvények és ezek során a Janszky-ügyre vonatkozó tárgyalása következett volna, de Polonyi az ismeretes királyi kéziratnak előterjesztését és felolvasását vetette fel, a mi majdnem egy órahos-zaig tartó discussióra adott alkalmat. Hasonló értelembe szövegezték fel Beöthy Akos, Hódossy Madarász József és Herman Ottó. Elleneztek a kézirat betervezését és felolvasását mint indokolatlant, Tiszta miniszterelnök és Gajáry előadó. Végre szavazás utján döntöttek el, hogy a királyi kézirat nem fog előterjesztetni és felolvasatni.

Erre Gajáry Odön, a kérvényi bizottság előadója indokolta a kérvényi bizottság tudvalevő határozati javaslatát, kiterjeszkedve a Janszky-ügy körülményeire a hadsereg közjogi állására stb. A szelsőbal türelmetlenül s a parlamenti tárgyalásoknál éppen nem megfelelő módon viselkedett az előadó beszéde alatt, melyet többszörös zajos és idokolatlan közbeszédásokkal szakított félbe. A többség különben helyeslésekkel kísérte az előadó érveléseit.

Györfly Gyula, mint a kisebbségi különvélemény előadója a hadsereg „hagyományos szellemét“ kívánta illusztrálni egyes esetek felsorolásával s csipkedő modorban emlékezett meg a mérsékelt ellenzék magartatásáról a Janszky-ügyben tartott négyülések idején; a királyi kéziratról azt mondta, hogy nem elégtételt, csak magyarázatot adott és fenyegetést tartalmazott; kifogásolta, hogy a kéziratot az uralkodó mint badur irta alá s azt állítá, hogy a katonai hatalom, az egész kérdéses ügy alatt alkotmány felett állónak bizonyította magát.

Most Borsodmegye felirata felolvasatván a ház feszült figyeleme közt Tiszta Kálmán emelt szót, hogy elmondja egyikét legsikerültebb s leghatásosabb parlamenti replikáinak. Nem hagyta szó nélkül Györfly egyetlen egy fontosabb állítását sem s azokat megkapó érveléssel, majd általános derültséget keltő humorral czafolta meg. A szelső ellenzék az előadó beszéde alatt gyakran közbe kiáltott, hogy hol van a kir. kézirat? Tiszta azt felelte, hogy a hivatalos lapon kívül, melyben a törvények közöltetnek, ott van minden alkotmányos érzelmi magyar ember szívében. A kézirat olyan kifejezése az alkotmányos király akaratainak, a minőre alig van példa, Zugó, élénk helyeslés tört ki Tiszta eme szavaira.

Tiszta beszéde után a vita félbeszakított s folytatása a hétfői ülésben lesz. Szólsra vannak följegyezve: Apponyi, Helfy, Abrányi, Mocsáry, Gulácsy Gyula, Hojtsy, Polonyi, Irányi, Matkovics, Herman, Rácz Gy., Petrich, Orbán, Pap Elek, Tulok, Lics, Olay Lajos és Olay Szilárd, Veszterés Fenyevessy.

Végül Helfy interpellált Kaulbars küldetésére iránt,

A ház mai ülése ugy a képviselők mint a karzati közönség részéről igen látogatott és nagy érdekű volt. Az idegenek karzatán, Pulszky Ferencz társaságában pár olasz parlamenti tag foglalt helyet, kik nagy érdeklődést tanusítottak az ülés folyama iránt,

A főrendiház ma délelőtt 11 órakor rövid ülést tartott, melynek legfontosabb tárgyait képezték az elnöki bejelentések és a főrendiház tisztviselőinek megválasztása. A főrendiház legközelebbi érdemleges ülését szerdán fogja tartani.

Az új kövezetvám és városi helypénz tariffa.

Debreczen 1886. okt. 10.

A f. hó 7-én tartott városi közgyűlés megállapította az új kövezetvám (közönséges uti járművekre, ugynevezett tengelyen és a vasuton jövő szállítmányokra nézve) és a városi helypénz illetékeket. Az ekként elfogadott díjszabályzat, mely a debreczeni kereskedelmi és iparkamara véleménye alapján készült, 30 napi közszemlére lesz kitéve. Ezen idő elteltével végleges jóváhagyás, illetve megerősítés végett a miniszteriumhoz terjesztetik fel. A város és a bérők között a kövezetvámra nézve fennálló szerződés, ezen év végével letelik s már a következő évben az új tariffa életbe fog lépni.

Az új díjjegyzék sok tekintetben magasabb illetékeket szab meg, mint az eddigi, mely 1864. óta van érvényben. Ezen idő alatt változtak a körülmények, melyeket a haladás, a város és vidék, Debreczen forgalma, a szállítók és fogyasztó közönség érdekeinek szempontjából tovább is figyelmen kívül hagyni nem lehetett. De épen ezért, minden érdek követelményeinek számbavételénél fogva, egyes tételek alacsonyabb díjszabás alá estek, mi eddig voltak.

A városi házi pénztárra nézve, melyre évről évre nagyobb teher nehezül, felette szükséges volt, hogy a kövezetvámából és városi helypénzből magasabb jövedelmet kapjon. Nyiregyház, Nagyvárad, Uj-Arad, Szeged városok budgetjében a város és helypénzek relative nagyobb összegekkel szerepelnek, mint Debreczenben. Intéző körünk nem láttak semmi akadályt, nehézséget arra nézve hogy a város jövedelmének ez uton is való gyarapítása lehetséges ne volna. Ime az intézkedés ezen ügyben meg is történt. Talán senki sem mondhatja, hogy ez által a közönség érezhető károkat szenvedne, vagy a város forgalmában e reform hanyatlást volna maga után. Különben a jövő, a tapasztalat bizonyítani fogja állításunk alaposágát és igazságát.

Most áttérünk az új tariffa ismertetésére.

a) Díjjegyzék az üres és megterhelt járművek és ezekbe fogott igavonó jószágokról.

Fizetendő a vámsorompók nál: Egy befogott szekértől 6 kr. Egy befogott talyigától 3 kr. Minden darab igavonó állat után, mely kocsi, szekér, vagy talyiga elé van fogva, legyenek ezen járművek üresek vagy bármely és bármennyi áruval terhelve 5 kr. Tüzifával (ideértve az ugynevezett hántott vargafát is) megrakodott járműnél minden igavonó állat után 5 kr. A vidékről szabadon hajtott vagy kocsihoz kötött, de be nem fogott minden darab) ló, öszvér, szamar, ökör, tehén, bika, bivaly, nemkülönben egy éven felüli borjú, tinó, üsző és hizott sertésért 4 kr. b) egy éven aluli borjú vagy fél évnél sovány sertésért 2, c) juh, kos, kecske kecskébak, ürü, birka, bárány, gödölye vagy 20 kilogramon alóli süldő malacért 1 kr.

A kövezetvám fizetése alól mentesek: a) Az állam, a város, a collegium, az egyházak, a cs. kir. katonaság, a m. kir. honvédség, hivatalból járó kdlők és mindazok, kiket a fennálló törvények és rendeletek vámenteseknek nyilvánítanak, vagy nyilvánítani fognak, azon tárgyakra nézve, melyeket saját szükségletükre ömagaik, tehát nem vállalat utján szállítanak.

b) A város állandó rendes lakosai, — kikhez a városnak, mint erkölcsi testületnek, a város határában lévő birtokán gazdálkodó haszonbérleti is ottani jószágokra és terményeikre nézve kivételesen tartoznak, — mind járműveikre, mind összes jószágaikra, illetve szállítmányaikra nézve, akár saját, akár fo-

gadótt helybeli — tehát nem idegen — fogatokon bármi célra járnak kelnek továbbá a város rendes lakosának a debreczeni határon fekvő birtokait művelő felesek.

c) A hulla-szállítványok. Ellenben: a) A kövezetvámot megfizetőnek a városnak azon általános rendes lakosai is, kik a város határára kívül fekvő birtokok birtokosai, ott igavonó vagy tenyésztőjéséget tartanak, ezen jóságai és járműveik után.

b) Minden vidéki lakos azon esetben is ha szállítványait debreczeni fogatokon szállítatnak, ha bár Debreczenben birtoka lenne is.

III. Ezen díjgyűzők határozmányainak kijátszására irányzott minden cselekmény a városi rendor kapitányság által a szegényalap javára szolgáló 50 forintig terjedhető pénzbírsággal fog büntetett, mely büntetés birtokon kívül felebezzethető és felebezzés esetében II-od fokban a városi tanács, III-od fokban pedig a városi közigazgatási bizottság fog határozni.

b. Vasuton szállított tárgyak váma díjgyűzője.

A váma, mely a vasuton behozott tárgyak vámját szabja meg, egyenként elsorolja azokat s egy-egy vámtétel alá nagyon sok, a legkülönbözőbb nemű árucikk és anyag esik. Ezeket nem könnyű csoportosítani és egy nevezet alá vonni. A jegyzéket ezért és terjedelmességénél fogva nem is közöljük; csupán annyit említtünk fel, hogy a legkisebb díjzabás 1 kr, egy métermássa után; a legnagyobb ugyanennyi mennyiségre nézve 20 kr, E tétel alá vétettek: a tengeri rák, pokok és téa. A többi vámok 2, 4, 6 és 10 krt tesznek. A darabonként számított tárgyak váma 1 krtól egész 1 frtig emelkedik. Bika, bivaly, borjú (egy éven felüli) sertés, hizott, ló, ökör, öszvér, szamár, tehén, tinó és üdőrt, 4 kr. borjú (egy éven aluli) és féléven aluli sertésért 2 kr, bárány, gődölve, juh, fecske, kos, szül, macac és ürért 1 kr, fizetendő.

Kövezetvám mentességel bírnak:

a) Az állam, a város, a collegium, az egyházak, a cs. kir. katonaság, a m. kir. honvédség, hivatalból járókkelők és mindazok, kiket a fennálló törvények és rendelkezések mentességnek nyújtottak, vagy nyilatkoztatnak, azon tárgyakra nézve, melyeket saját szükségükre önmagok, tehát nem vállalat útján szállítanak.

b) A helybeli tűzoltó testületnek mindennemű szeres és felszerelvényei általában, a vidéki tűzoltóknak pedig csak tűzveszély alkalmával ide szállított szeres és felszerelvényei.

c) Hullá szállítványok.
d) A gázyár azon szállítványai, melyek a gázyártáshoz tartoznak és a gütip vasutnak a szerződésben megnevezett szállítványai.

A kövezetvám, mely fentebbiek kivételével valamennyi Debreczenbe czimzett szállítvány után egyaránt szedendő, következők esetében térítetik vissza:

a) Ha a szállítvány, mely után kövezetvám szedett, csak atkellő lévén, a városból ismételszállított a nélkül, hogy a város kövezete vagy útja érintette volna; mely az érkezést és elindulást illetőleg az eredeti szállítólevél és feladási levél, az utóbbi körülmény pedig a vasut közvegi által kiállított igazolvánnyal beigazolandó. — b) Ha valamely szállítvány után a díjgyűzők téves magyarázatánál fogva az illetékesnél több kövezeti vámt szedettek.

Mindkét esetben az érdekelt fél részéről támaszott igények kellőképen felszerelt és

számítva, három hó leforgása előtt a rendőrkapitányságnál érvényesítendő. — Később beadott felszámítások figyelmenbe nem vétetnek.

1. A kövezetvám mindig azt terheli, kinek czime alatt a szállítvány érkezett.
2. A kövezetvám számításánál 50 kilogrammon alóli mennyiségek 1/2 (egy fél), 50 kilogrammon felüli mennyiségek pedig egy egész métermássaának vétetnek.

3. Az egyes szállítványok utáni kövezetvám végösszegénél mutatózó krajczárok részei egy-egyének vétetnek.

IV. Ezen díjzabályzatban meghatározott díjak fizetésének kijátszására irányzott minden cselekmény, a városi rendor kapitányság által a szegényalap javára szolgáló 100 forintig terjedhető pénzbírsággal fog büntetett, mely büntetés birtokon kívül felebezzethető és felebezzés esetében II-od fokban a városi tanács, III-od fokban pedig a városi közigazgatási bizottság fog határozni. (Vége. köv.)

Napi hírek.

— Ft. Szakszó Rezső kinevezése.

A nagyváradai püspök P o l y i Arnold tegnap átiratilag értesítette Ft. Szakszó Rezső urat, hogy „ő felsége neki a nagyváradai székeskáptalanba megüresedett utolsó mesterkanonokságot, továbbá az ezen káptalanba bekebelezve levő s Debreczen sz. kir. város plébániájával egybekötött sz. László királyról nevezett váradai javadalmis prépostságot s egyszersmind ezen debreczen r. k. plébánia javadalmat legkegyelmesebben adományozni méltóztatott. A kinevezést ő felsége a hó 5-én írta alá Bécsben, a vallás és közoktatásügyi minisztérium 7-én értesítette a kinevezéséről a nagyváradai püspökségét. Az adománylevél átvételére az ujonnan kinevezett kis prépost ur a napokban a fővárosba utazik, s onnan Nagyváradra a püspökhöz. Ft. Szakszó Rezső urat már ma is, a mint a kinevezésnek a városban hirtelre terjedt, — sokan siettek üdvözölni, s a legelső sorokban volt Szucs István ur is a debreczeni református egyház érdemében megüszült főgondnoka. A deb. római katóli k us egyház tanácsa má dében testületileg tiszteltette s a küldöttség élén Nemes Kálmán ügyvéd ur megatva és szívéhez szülő lelkes szavakban adott kifejezést azon öröme nek, mely a kitünő férfiú kinevezése felett mindnyajuk keblét eltölti.

Az üdvözlő beszéd így hangzott: „Nagyságos és fötisztelendő prépost kanonok ur, szeretve tisztelt lelkipásztorunk! Voltak, s bizonyára ezután is lesznek olyan kinevezések, melyek az érdekelt kath. egyházközségeket s általában az egész társadalmat megnyugtadják; de szerencsésebb, s az egyházra, közvetve pedig az emberiségre nézve áldásosabb kinevezés alig történhetett, mint Nagyságodnak debreczeni plébánussá lett legkegyelmesebb királyi kinevezetése.

Nagyságod már idestova 25 év óta árvaintézetünkben 242 árvt edes atyailag nevelt, őket egyformán, gyöngéden szeretve, a tár-

sadalom hasznos polgáiraivá igyekezett teremteni; lehet hogy erre az is üztönül szolgáltszerint egykor Nagyságod is korán árvaságra jutván, egy hasonló intézetben talált kedvező menhelyet; de annyit vallásos meggyőződéssel mondhatunk hogy „a ki az árvtakat igazán szereti, az olyan jó embert Isten is megsegíti“.

Nagyságod nem kereste a feltűnést soha, hanem szerényen visszavonulva a „nagyvilági zajtól, szakadatlanul magasztos hivatásának élt, s míg egyfelől nagy és szegény családját — az árvtintézetet — híven és gondosan ápolta, addig egyházunk s városunk egyik veteményes kertjének, elemi iskoláinknak is hű pásztora, lelkes igazgatója volt, s ezen nép oktatási intézetet körütekintő bölcsességével a virágzás azon magas fokára emelte, mely méltóvá tevő Nagyságodat, hogy itt e legnagyobb magyar város közelmérését kérde-melje Mert voltak és vannak is ide bevándorolt s itt letelepedett, — különben igen tisztességes — olyan családok is, kik nem magyar ajkúak, de már gyermekeik a szó teljes értelmében nyelven úgy mint szívben és lélekben is magyarokká képződtek; ez a helyes és hazafias elemi oktatás legszebb eredménye, a miért Nagyságodat az őszinteség koszorúja méltán megilleti!

Hát kit tiszteljük, kit szeressünk mi, ha nem azon férfit, ki 25 év óta nemcsak szóval, szívéhez szülő igaz érzéssel hirdette köztünk az isten szent igéjét, hanem lélekmelő fényes, tettekben dicső eredményekben is bizonyította azt, hogy ő egyházunknak és edes hazánkunk egyaránt hű és rendületlen fia?!

Ezért üdvözljük mi s zívünk teljes örömeivel a szerencsés kinevezést s ezért kívánjuk az összes debr. kath. polgárság nevében is, — lelkünk mélyéből, hogy nagyságodat, mint most már nagyváradai kanonok-ki-prépostot és debr. római katóli plébánost a mennyei gondviselés egyházunk, városunk és szeretett hazánk javára az életkor legvégső határáig állandó jó egészségben és vidám lelkierőben éltesse.“

Főtsz. Szakszó Rezső prépost ur röviden, de valóban melegen és hálásan köszönte meg egyháza hűveinek nagyrebecsült ragaszkodását.

— Debreczen viriliseinek névsorát holnap közöljük, miután mai számunkból szám érdekes közlemény miatt kikellett hagynunk.

— Sápó Sámuel temetése. Hadházi Sápó Sámuel temetése tegnap délután ment végbe. A megboldogult végakaratahoz képest a gyászterítés lehetőleg igen egyszerűen folyt le. De azoknak száma, kiket a kegyelet és tisztelet összegyűjtött a végtisztességre, nagy és impozáns volt. A rozg, kedzőtlen idő, a folyton hulló eső dacára is egészen megtelt a halottas udvar emberekkel. A város legtekintélyesebb polgárai állottak a nehéz érzé koporsó körül, melyet a tisztelők remek koszorú borítottak. Képvise lve volt a városi hatóság számos tiszt-

viselő által. Az ev. ref. egyház presbiteri ma főt. R é v é s B á l i n t püspökkel az élén, a főiskolai tanárok, a debreczeni takarékpénztár tisztviselői, az ev. ref. egyház tanítói kara testületileg jelentek meg. Képvise lve volt az ág hitv. ev. egyház, valamennyi debreczeni pénztintézet, az István gimnázium részvény társulat. És igen sokak — által a nagy közönység is. — Az egyházi szertartás az udvaron ment végbe. A főiskolai kántus szép éneke után Rt. Némethy Lajos lelkész megható, buzgó imát mondott. Utánna ismét a kántus éneket s ekkor megindult a halotti menet a czeplé-utozai temetőbe. Ide helyezték a megboldogultat kiphenni egy felszázados szakadatlanul tevékeny munkafaradalmait. A koporsóra koszorút tettek az elhunytak testvére, a debreczeni ev. ref. egyháztanács, a főiskolai tanárok, a debreczeni takarékpénztár, a Dalmay és Varga család, Béressy Sámuelné stb.

— Egy minta telep Fővárosunk ismét egy nagyszerű ipartelepülé gyarapodott. Deutscher Károly kinevezte eddigé is Gizelettér 2. sz. a létezett férfi ruha műterme évek hosszú sora óta kiváló megelégedést aratott műhelyeit most ugyanazon helyen tetemesen megnagyobította. A fényűzés minden kellékével berendezett termeihez most már a nagyszabású műhely járul hol állandóan 60-70 munkás dolgozik. Elismert szakemberek vezetik a működést, kiknek elvük melyet szigorúan megtartanak az „Izlés és megbízhatóság“ jelzavában nyer kifejezést. Az izlés és az izlés munkának bélyegét viseli magán minden darab, mely e czég műhelyeiből kikerül. Ezenkívül a czég tulajdonosa állandó és közvetlen összeköttetésben áll Páris-sal és Londonnal az uri divat e gyponjtájával, ughyogy ez összeköttetése folytán a divat változásait folyton ellenőrizheti és megbízóinak mindig a legjobbat és legújabbat nyújthatja. Midőn városunk közönységét a magyar ruháipar terén ezen nagyszerű újításról értesítjük, nekünk debreczeni embereknek ez annál nagyobb örömrünk szolgál, mert Deutscher Károly urnak városunkban lévő és Amigó Simon (főtér, Dr. Ujfalussy féle házban) kiváló hírnevének örövendő szakember által vezetett képviselősége Debreczen városa és vidékének előkelő uri világát minden tekintetben kielégitheti.

— A művirág készítői tanfolyam növendékei Szirmayné asszony ügyes és szak-szerű vezetése alatt igen szép-n haladnak. Több leány rendkívüli ügyességet fejt ki a művirágok készítésében. Meglepő az a készség, melyet a természet művészi alkotásait, a gyöngye virágokat utánózzák. Önkéntlenül is szagolni akarjuk az általok készített virágokat, melyekben megvan a kellő üdőség, a teljes szinponpa — s csak az életadó illat hiánya mutatja, hogy a természetet nem lehet egészen meglopni. Nem hiszünk, hogy volnaik nagy Debreczen városában szorgalmasabban tanulók, mint ezen tanfolyam növendékei. Délelőtt 9 órakor kezdődik a tanítás s 8 órakor már csaknem mind fenn vannak kereskedelmi és iparkamara által adott vagy és éppen alkalmas tanteremben. Vajha több anyag volna rendelkezés alatt, hogy még többre haladnának! Eddig megtanulták a partvirág (százszorszép), a nefelets, ibolya, vadrózsa, gyöngyvirág, narancsvirág, mályva, székfű, ózsa, jasmín, kamélia készítését. Ha bevégeződik a tanfolyam, nyilvános kiállítás rendeztetik a

A vidéki ur kisé habozva kérdezőskö-dik árá után.
— Kilencszáz forint... Csak kilencszáz forint, kérem alásan. Igen jutányos a kvalitásához képest. Méltóztassék csak jól megtekinteni!... Mintha cukorból volna... Másutt elkérnének érte legalább ezerkétszázat. He! he! he!
— De hisz az töméredek pénz! — kiált föl a vásárló ur egészen elszörnyedve.
A kis szürke ember mosolyogva köhéscel.
— Oh, kérem alásan, olcsóbbakkal is szolgálhatunk. Itt van egy, ez csak ötszáz forint. Amott meg egy másik, az csak háromszázötven forint. Fessék megtapogatni a szövétét, az is nagyon finom; hanem hát persze még sem ilyen. Ennek a párját éppen a múlt héten adtuk el gróf Tolnay Gabon-nak.
A vidéki uri ember azt akarja felelni rá, hogy hát ezt is tartás meg valami grófján számára; hanem a szép fiatal nő nyájasa és olyan könyörgőleg tud szóba nézni, hogy elfelejti, mit akart mondani s alkudozásba bocsátkozik a butorárral.
— Nem adhatnák, kérem, olcsóbban? Ötszázát (kisé megkökken, vajjon nem mondott e sokat?)... ötszázát... talán... magam is... megadóék érte.

Nagyon nyögve ejti ki a szavakat s alig ejtette ki, már meg is bánja; de a szép nő zemei folyvást reá voltak irányozva s azoknak a szemeknek a hatása alatt nem meri visszavonni, a mit már mondott. Magában azonban szörnyen óhajtja, bárcsak ne adnák oda ötszázért. (Folyt. köv.)

A „Debreczeni Ellenőr“ tárczája

A gyöngéd férj.

(Ebeszélés.)

Vértesi Arnoldtól.

I.

Összeszűfolva, fölhalmozva állnak a butorok a raktárban, almárium a máriom tetején, diván divánon, egymásra fektetett asztalok, támlás székek ágashodnak fölfelé lábaikkal; itt egy hatalmas buffet terpeszkedik szét, mint valami potrohos ember, ha jölkött; amott egy gyöngyház-cifrázatokkal kirakott varrásoktálca kaczerkodik, mint a szép hölgy, a ki majd mellette fog ülui, — hehehe!

Ejnye bizony majd azt hinnék, hogy valamelyik butor darab nevet, olyan száraz, fás az a nevetés. Sajátkép nem is tudnánk megmondani; nevetés-e inkább vagy köhögés, vagy mindkettő vegyüléke? Hehehe!

Egy ur, ki éppen belépni akar a boltba, fiatal nővel a karján, megdöbbenve áll meg az ajtóban.

— Csak tessék, — szól a száraz, köhögő hang, — csak tessék, kérem alásan. He, he, he!

S egy sovány, güthős kis emberke buk- viny elő a butorok közül, valami szürke papernyegben, szürke szakállal, szürke pápaszemmel az orrán s zöld selyem ellenzövel a szeméi fölött.

— Tessék, kérem alásan, tessék, — ismétli. — Ehen! ehen! ehen!

Ugy nekikézd a köhögésnek a nagy ud- variasság miatt, hogy majd hefelel.

Az idegen ur még mindig különös pillantással nézegeti a furcsa kis embert, —

de a vele jött hölgynek szeméi már a butorok járnak.

Gyönyörű egypár ragyogó, bámoló gyermeked szem az, mely kíváncsian repdesz ide oda a nagy raktárban s szinte kilátászik a pillantásból, hogy jaj, be szeretne mindent rakásra vásárolni!

A szürke kis ember zöld selyem ellenzöje alól, pápaszemén keresztül, éber figyelemmel követi a fiatal hölgy és kíséző társa minden mozdulatát. Fiatal házások lehetnek, azt látja, de nem jegyes pár, mert a férfi olyankor fűrgebb, előzékenyebb, gavallérosabb modoru szokott lenni és semmi esetre sem mutat ilyen komoly arcot, ha venni jönnek, meg azzal sem áll elő, a mivel ez az ur be-köszönt: hogy neki ezt a helyet úgy aján-lották, mint a hol olcsón, lehet vásárolni.

— Igenis, kérem alásan, olcsón, jutányosan.

A kis szürke ember erősen köhéscel, hajlong és dörszölgeti a kezét.

— Hüm, olcsó! akarnak vásárolni? — gondolja magában. — Bizonyosan vidékiek! Na, hisz ezek duplán fogják megfizetni.

A szürke emberke arcaiból kiolvassa már a látogatónak, hogy milyen drágán adhatni el nekik valamit. A szürke emberke egyebet is kiolvassa látogatói arcából. Hej! éles szemek azok ott a zöld ellenzö s a pápaszem mögött, belátnak azok a veségek! Csak egyszer nem látott jól, egyetlenegyszer, mikor husz év előtt azt a boldonságot el-követte, hogy megházasodott.

De miért jut az most eszébe? Hiszen oly régi történet, az asszony család volt, megszökött, talán meg is halt már régen, Hát nem boldonság még most is rá gondolni?

Boldonság bizony, számtalan ezerszer

elmondta már azt a szürke kis ember magában, de nem tehet róla, mégis minduntalan visszagondol rá. Nem kell egyéb, csak egy fiatal nőt lásson belépni olt-jába, csak egy üde csengő hangot halljon s azonnal ott áll emlékében az a hűtlen, csal-fa teremtmény. Az is ugy oda simult hozzá, mint ez itt a férjéhez, az is olyan hizelegve tudott a szemébe nézni, annak ép ilyen hamis piros ajka volt, ép ily güdröcskék nyil-tak a két orcaján, ha mosolygott.

Ha az a zöld ellenzö, meg az a szürke pápaszem nem takarta volna el a kis ember szeméit, megijedhetek volna gunyos és keserű pillantástól vevői.

Igy is valami sajátságos, nyomasztó ér-zés fogta el a vidéki urat, a mint a köhé-cselő szürke kis ember hajlongva végig ve-zette őket a raktárban.

— Mit méltóztatik parancsolni? He! he! he!... Pompás egy pár chiffoniere. Tessék csak a faragását nézni. Ritka pár, merem mondani... Vagy az a szalon asztal ott Valódi mahagoni... Egy garnitúrát parancsol nagyság? Szolgálhatok mindenféle színben. Ez a sárga selyem különösen elegáns. Soha sem megy ki a divatból... Az a zöld-vörös gobelin, az is rendkívül hatásos. Méltóztassék csak ezeket a fau-teuilöknök az alakját megtekinteni. Milyen facon! He! he! he! Vagy ez a sötét me-gy-szín bársony...

A fiatal hölgy megáll végre egy a la Louis XV. garnitúra előtt s napernyőjével szótlan oda mutat, mialatt szeméi mosolygó-eső kifejezéssel tekintenek férjére.

A butorokékedő el van ragadtatva ö nagysága kitünő izlésétől.

— Valóban, ez a legremekebb egész raktárunkban.

készített virágokból a n Addig is felhívjuk azon-sunk művelt lakosságát hatóságokat, és az ilye-delő kereskedő czégek tartására, s egy elő-tására. Legjobb remény ezen nem lesz kénytelen hozatni művirágokat, a teszi, hogy városunkba rad ez uton és több sz és szép megélhetési mód- igit a városi hatóság, Nögyelet élérlik kitűző Csiky Lajos, nögyeleti

— Vendég Debre Nagyvárad egyik legé-gára, ki ott a közigyök babérokat szerzett, tegu-zött s az itteni csónaká felzserelését meg szemlé-vette, hogy Nagyvárad rendezni Debreczenbe, közös csónakverseny tar-a debreczeniek mennek zös versenyre. A eszme-Rátkay, biztosra vesszi tele is sikerült fog.

— Milyen idő les- peste központi időjzö- latt szerint az időjárás-ában hétre ennekélső-raz, kissé hűvösebb időt csapadékokkal változó

— A Debreczen- letbevétele augusztus hó kilométerenként 257 ftt hasonhavi bevételét 451 kény 195 fttel mulja f- tól aug. 31-ig a vasut 54938 ftt, volt; 17363 megelőző év hasonló idő- renként pedig a bevétel

— A Somló Sá- könyvecskéje. Még Na- csányi szintársulata, észreveszi, hogy a kis l- állított takarékpénztár a takarékpénztárnál 200 veszett. Mivel pedig ezt elutasás előtt vették idejük a könyvecskét ke- ban Neumann r. biztost- tet a takarékpénztárnál gen személynek kiadass- is tette sőt a nyomozá- eredménye nem volt. asszony (valamelyik zen- a takarékpénztár helyis- von levő pénzt. A t is- vón meglátja Somló- nál jelenli a vezértitka- urnak a vezértitkár- hogy hívják. Ez igen „Hát Somló Sárinak.“ szetesen ezzel nem leh- felszólítá az asszonyt, nyitványt hozzon, mel- valóban Somló Sári. A rad. Az asszony el is m- többé. A könyvecskét m- pá r megkapta.

— Bihar megyei Na gy vá ra d o n A Nagyváradra is. Péntek- kik Szegedről érkeztek, tatkoztak. Azonnal a já- litották őket. Az egyik a másik is javulóban va- esere nem fordult elő. -akadémia hallgatói, kiki Komjáthy Bélához üdvö- tek, azon alkalmából, nagygyal szerencsés p- vá radi koldus- az olasz szegények ré- gató népkönyvát állít ki- kolera járvány esetén. — pör. A Juricskay csal- lan közt a bölcsi pusztá- joga iránt negyven év- közelebb dől el a kir- örökösök javára. A pe- érteket képvisel.

— Csikó telep De- beli gazdasági egylet v- d e. üstét tartott, mely- egy Debreczenben feláll- dése képezte. A telep o- tó gazdák tulajdonit ké- d s, szakszerű nevelése. nal társulati alakítást- lat rövid idő múlva m- telep iránt oly nagy az- annyira megértették azt- hogy már tegnap 68 em- minél fogva bizton remé- szám a 150 — a hány d- telep, — minél előbb m- még nincsen véglegesen- nülég a Pallagon lesz.

— Várnegyei hit- közigazgatási bizottsága- tartotta — N á d u d v- község házánál három- Ekkor töltötték be a II- o- orvosi és segéd jegyzői- zövé választottt egyhan- dor eddigi helyettes jeg- gel Sándor, ki több pály- ga volt jelölhető; azon- két évi praxissal ő sem- választása ellen Kiszél- felebezzést adott be. — V

sz presbytéri püspökkel az debreczeni v. ref. egyház tek meg. Képzőháza, valamint István gözmozgató gépek és igen sokak aron ment végéneke után nt, tó, buzgó imát us éneket s t a megcélzó, a megboldos szakadatla it. A koporsóra k testvére, a főiskolai k pénztár, a y Sámuelné stb. városunk ismét arapodott. De eddigleg is Gi ruba műterme légedést aratott ylen tetemesen minden kellek. t már a nagy- andóan 60-70 akemberek ve- lyet szigoruan hatóság" jelza- s és az oldi- ken minden da- kikerült. Ezen- dő és közvetlen és Londonnal ughogy ez at változásait óinak mindig a. Midőn vá- ruhápar terén stíjtik, nekünk annál nagyobb tsch F. K. Á. és Amigó Si- házban) kiváló általt v zetett a és vidékének intetben kielé- si tanfolyam ügyes és szak- pen haladnak. éget fejt ki a épő az a kész- vései alkotásait, k. Önkéntelenül készített virá- telő üdőség, a z életadó illat zetet nem le- Nem hiszikük, brecezen vá- k, mint ezen t 9 órákor kez- r csaknem mind parkamara ál- mas tautorem- a rendelkezés- nának! Eddig zászorszép), a gyöngyvirág, zsi róza, jáz- bevégződik a rendeztetik a va kérdézőskö- Csak kilencz- lgen jutányos assék csak jő- sorból volna. . . bb ezérkészá- pénz! — ki- szörnyedve. mosolyogva kö- lesőbbakkal is z csak ötszáz t, az csak há- megtapogatni a n; hanem hát a párját épen Polnay Gábor- akarja felelni g valami grófné i nő nyájasan zemébe nézni, adani s alkudo- sal. p, olosóbban z ajjon nem mon- . . . talán . . . szavakat s alig z és a szép nő nyozva s azok- latt nem meri ott. Magában csak ne adnak

készített virágokból a nagy közönség részére. Addig is felhívjuk azonban általában városunk művelt lakosságát, különösen pedig a hatóságokat, és az ilyen iparcikkeket rendelő kereskedő cégeket ezen ügy szemmel tartására, s egyelőre erkölcsi támogatására. Legjobb reményünk szerint Debreczen nem lesz kénytelen ezután külföldről hozatni művirágokat, a mi más szóval azt teszi, hogy városunkban sok pénz megmarad ez uton és több szegény nő tisztességes és szép megélhetési módhoz jut az által és így a városi hatóság, az iparkemara és a Nőegylet elérik kitűzött nemese céljokat. Csiky Lajos, nőegyleti jegyző.

— Vendég Debreczenben. A szomszéd Nagyvárád egyik legérdekesebb fiatal polgára, ki ott a közügyek terén hervadhatlan művészeket szerzett, tegnap Debreczenben időzött s az itteni esónakázó egylet tavát és felzárkózását meg szemlélte. Rátkay ur tervbe vette, hogy Nagyvárádról átrándulást fog rendezni Debreczenbe, hol a debreczeniekkel közös esónakverseny tartatnék. Azután pedig a debreczeniek mennek át s ott tartanak közös versenyt. A eszme pompás, s ismerve Rátkayt, biztosra vesszük azt is, hogy kivétel is sikerülni fog.

— Milyen idő lesz a héten? A budapesti központi időjárás állomás hivatalos jóslata szerint az időjárás tényezők jelen állásában hétre ennek első felében többnyire száraz, kissé hűvösebb időt várhatni, mely utána csapadékokkal változó szelessebbre fordul.

— A debreczen h. nánási vasút üzletbevétele augusztus hóban volt 11072 frt. kilométerenként 257 frt; s így a múlt év hasonló havi bevételét 4517 frttal, kilométerenként 195 frttal múlja felül. 1886 január 1-től aug. 31-ig a vasút összes üzletbevétele 54938 frt, volt; 17363 frttal több, mint a megelőző év hasonló időszakában; kilométerenként pedig a bevétel 1278 frtot tett (404 fr).

— A Somló Sári takarékpénztári könyvecskéje. Még Nagyvárádon volt Krecsányi színtársulata, midőn a Somló-pár észreveszi, hogy a kis leánykájuk nevére kiállított takarékpénztári könyvecskéje, melyre a takarékpénztárnál 200 frt. volt betéve, elveszett. Mivel pedig ezt csak közvetlenül az elutasztott elvették észre, nem volt már idejük a könyvecskét keresni. Megbízták azonban Neumann r. biztos hogy jelentse az esetet a takarékpénztárnál, nehogy a pénz idegen személynek kiadassék. Neumann ezt meg is tette sőt a nyomozást is elrendelte, de eredménye nem volt. Tegnap egy cigány asszony (valamelyik zenész felesége) állít be a takarékpénztár helyiségébe, s kéri a könyvön levő pénzt. A tisztviselő a könyvön meglátja a Somló Sári nevét. Azonnal jelenti a vezértitkárnak, Hoványi Géza urnak. A vezértitkár kérdi az asszonytól, hogy hívják. Ez igen egyszerűen felel rá: „Hát Somló Sárinak.“ A vezértitkár természetesen ezzel nem lehetett megelégedve s felszólítja az asszonyt, hogy hatósági bizonyítványt hozzon, melyel igazolja, hogy ő valóban Somló Sári. A könyv addig ott maradt. Az asszony el is ment, de vissza se jött többé. A könyvecskét most már a Somló-pár megkapta.

— Bihar megyei hírek. A kolera Nagyvárádon is. A kolera bebukkantott Nagyvárádra is. Pénteken két tüzér katonán, kik Szegedről érkeztek, koleras tünetek mutatkoztak. Azonnal a járvány kórházba szállították őket. Az egyik már meggyógyult; a másik is javulóban van. Több eset szerencsére nem fordult elő. — A váradi jogakadémia hallgatói, kiknek száma 60-ra megerősökött Komjáthy Bélához üdvözlő sürgönyt küldöttek, azon alkalomból, hogy Christen hadnagygyal szerencsés párbajt vívott. A nagyváradi koldus ápoló intézet az olasz szegények részére egy lovas osztókat népkönyvtár állít fel a netalán kitörendő kolera járvány esetén. — Ne gyve n é v e s p ö r. A Juricskay család és t. szert, káptalan közt a bűlösi puszta egyrészenek tulajdon jogát iránt negyven év óta folyt ujjított per közelebb dönt el a kir. Karián a Juricskay örökösök javára. A pertárgy száz ezer frt értékét képvisel.

— Csikó telep Debreczenben. A helybeli gazdasági egylet választmánya tegnap délután tartott, melynek egyetlen tárgyát egy Debreczenben felállítandó csikótelep kérdése képezte. A telep vezérje egyes jótényezők gazdák tulajdonit képező csikóknak gondos, szakszerű nevelése. A jelen voltak azonban társulatát alakultak s az új hasznos vállalat rövid idő múlva megkezdte működését. A telep iránt oly nagy az érdeklődés, a gazdák annyira megértették annak hasznos voltát, hogy már tegnap 68 csikót jelentettek be; minél fogva bizony reményelhető, hogy a létszám a 150 — a hány darabba tervezve van a telep, — minél előbb megtelek. A telep helye még nincsen véglegesen kiválasztva. Valószínűleg a Pallagon lesz.

— Vármegyei hírek. Hajduvármegye közigazgatási bizottsága ma rendes havi ülést tartotta — Nádudvaron f. hó 8-án a község házánál három választás folyt le. Ekkor tölthették be a II-odik jegyzői a II-odik orvosi és segéd jegyzői állomásokat. Jegyzővé választott egyhangulag Acz Nagy Sándor eddigi helyettes jegyző; orvosa Dr. Nagel Sándor, ki több pályázó közül egy maga volt jelölhető; azonban a törvényszerű két évi praxissal ő sem bír; épen ezért megválasztása ellen Kiszélek Sándor plébános felebbezést adott be. — V á m o s P é r c s e n

a szolgáló hivatalhoz érkezett jelentés szerint holiagos himlő esetet konstataáltak. Az óvintézkedések azonnal megtették.

— A debreczeni gazdasági akadémián az előadások holnap kezdetüket veszik; miután a nagy arányú javítási munkálatokkal annyira előhaladtak, hogy — egy terem valahára átadható lett rendeltetésének. Lassankint majd csak követni fogja ezt a többi terem is. Addig is, míg ezen a tanúgy érdekében olyan nagyon várva várt esemény bekövetkeznék, a tanárkir ideiglenes lezke rendet állapított meg, mely szerint az előadások d. e. 8-12, és d. u. 2-6 óra között; a második és harmadik évi tanfolyam hallgatói számára fölválta ugyanazon egy teremben tartatnak. Az előadások az intézet pallagi gazdaságban tanítottak a szervezett értelmében. A háromévi tantolyamra eddigleg csak 30-an iratkoztak be. A tavalyi létszámhoz képest, mely 130-at tett, mindenesetre kevés. Azonban ennek oka az, hogy az előadások megkezdését okt. 15-én várták és nagyon sok ifjú még mindig erre az időre számít.

— Új kitérő Debreczen és Hadház között. A debreczen-nyiregházi vasút vonalon, Debreczen és Hadház közt a 130. sz. őrháznál a katonai szempontból kitérőt építenek. Ezen úgben ma egy bizottság ment ki a helyszínére, melynek tagjai voltak: Balogh Gyula vasuti felügyelő, Balogh Mihály városi főmérnök, Pretinszky Pál kir. mérnök, Nánási Ferenc törvényhatósági bizottság tag és Mészáros Kálmán mezei rendőrkapitány. Az építéshez már hozzá is fogtak. Az új kitérőt „Apafája“ nevet nyert.

— A sárrejtő tüzzről f. hó 7-éről a következő tudósítást vesszük: A tűz még mindig tart. Az árkolás, amely egyelőre mód a tűz terjedésének megakadályozására, a nagybajomi Móríc Pál féle birtokon már annyira előre haladt, hogy ott a tűz tovább terjedésétől nincs mit tartani. A tűz ott teljesen lokalizálva van. Ellenben az udvari földön egész az u. n. püspöki tagbirtokig hatolt, Szerepen pedig az Ösvénytő csupa kotus és a nádas réjje teljesen beégett. Azonkívül a keménységet terjedő rész is a tűz martalékká lett. Itt azonban a bérlők sejtét erejükkel igyekeznek a pusztító elemek útját vágni. A bajt még növeli az, hogy a tűz Békésbe is átcsapott. A hivatalos jelentés szerint a tűz eddig összesen 3000 hold földet járt be. E rémitő hirt némileg enyhíti az, hogy miután a felület kissé megnevedett, — a tűz a földbelsejében terjed tovább. Körülbelül egy méternyi mélységnyire ég a turfa, melyből a szolgáló az alipánnak is küldött egy dbot mutatványul, mely igen gyűlköny anyag. Az intézkedések megtették de hiába — sokkal rohamosabban dul a tűz, semhogy annak egyhamar történetű végleges elfolytására még csak gondolni is lehetne. A tüzzel egy másik tudósítás következőleg szól: Még mindig óriási füstoszlopok jelzik, a sárrejtő nádasok turfájának égését, noha már kisebb mérvre van szorítva a pusztító elem működése. A Kornis gróf és a nagyváradi l. sz. püspökség terjedelmes nádasában dühög még a megfékezetlen elem, terjedve Békés megyé felé. — Ae eddig megsemmisült terület több ezer holdnyira terjed és hol előbb bokrétság zöld nádteger borította a beláthatatlan területet, most annak helyét tüzes hamu és pernye fedi. Meglepetően nagyszerű látványt nyújt, midőn a nádasok mélyében dühögő tüzsarátok a kiszáradt turfát és zombéket és vastag nádgyökereket felemesztvén, — a föltötte nőtt szálas nádredő, rendenkint mint valami óriási kaszavágásra ledől és a zöld nád ropogva, sziporkázva hamvad el a tűz láng ölelő karjai közt, óriási fekete füst lepedő borulván az elhamvad anyagra és szállván fel a lég magasában, Az égő Sárrejtő egy alföldi Vezuv képet mutatja s nagy szerűségét megbámulhatná bármely angol turista. Az említett uradalmak tulajdonosai és Móríc Pál, idei nádtermelésük nagy részének elhamvadása miatt érzékeny kárt szenvedtek, azonban nem lévén olyan kár, a miben haszon nincs, úgy itt is kipótolja a természet a veszteséget, mert a kiégett turfa dus szántófölddé válván, a nád elhamvadott erdője helyén a szántóvas teljesítheti tavaszra kelve köteleességét és dus természettel kárpótlandja a tulajdonosok elvesztett nádjöveldelmét.

— Színház.

„A cigánybáró“ fényes európai diadalutjában megérkezett hozzánk is. Legtöbb vidéki város téliszínházaiban csak e télen fog színpadon látni a nagy hírű operette, s úgy tapasztaljuk, hogy bár bevan tanulva már néme y társulatnál, mégis nem nagyon sietnek annak bemutatásával. Az igazgató nem merik kijátszani a legnagyobb kártyájukat, hanem későbbre tartogatták.

A legészintébb dícséretre érdemes Nagyvincze szingagatónk, hogy ő minden ilyen számításról eltekintve sietett az operettet színrehozni. Szolgálatot tett ezzel a közönségnek s hiszük, hogy neki magának sem lesz oka megbánni a sietését. Különböző valószerű, hogy ő azt azért is tehette, mert annyi új operettel rendelkezik még: „FrancziákMilanoban“ stb. a mennyivel más igazgató aligha dicsekedhetik. És a rövid idő dacára olyan kiállítással, és külsőséggel, szeniorozással került színre az új operette, a milyet rég ideje nem láttunk színpadunkon.

Nagyvencze ének „A cigánybáró“ agyag és erkölcsi tekintetben egyaránt gazdag eredményt biztosít.

Az operette Debreczenben ép oly fényes sikert aratott, mint mindenütt a hol eddig színpadon volt. A színház zafoltságát megtelet, s a közönség lelkesedéssel hallgatta a rendkívül szép zenei számokat, melyek néhol egész az opera magaslatára felhatolnak. Minden felvonásban vannak olyan számok, melyek pezsgésbe hozzák a vért. A Safi cigánydala, a cigánykar, a toborzó nóta, meg az utána következő csárdás tipikusan magyar. Nagyon tetszettek mindezek a dolgok; különösen nagy hatást tettek a cigánybáró és Zsupán entrés dalai, Mirabellának kupléja a belgrádi csatáról, a kar által énekelte polka, a „kincskerítő“ Zsupán mrs kupléja a harmadik felvonásban, valamint a három felvonás nagy finaaléi.

Valóságos diadallal vonult be az új operette, s e diadal elfogja kísérni a téli összes előadásain. Ha a „Koldusdiakot“ 16 or adhatták egy télen át, akkor a „Cigánybáró“ legalább 25 előadást kell megélni. Hatásozabb, szebb, fűlbemészőbb operette zenét — elképzelni sem lehet.

Az előadás egy az egyes szereplőkre, mint a külső kiállítás és rendezésre, az ensemblesre való tekintettel is egyaránt kifogástalan volt. A díszletek, csoportozatok, képek, öltözékek mind újak voltak és valóban meglepők s az igazgató áldozatkészségéről tanuskodók.

A szereplők közül az est dícsősége a Halmainé, Locsarekné és Valentiné volt. Halmainé csak talán még sohasem nyílt alkalma gyönyörű magas hangját egy brilirozatni mint Safi-ban Minden dalát frenetikus taps kísérte. Ugyanazon fényes sikerrel énekelte Locsarekné asszony is, ki már ma is határozottan a közönség kedvence. — Oly bravurral és correctül énekel, mely egy operának számunkra is dícséretére válnék. A jósló dalt zajos tapsokra ismételnie kellett.

Valentin adta a czimszerepet. Oda mernék állítani Straus elé, a ki bizonyára megveregetné a fiatal művészt vállait s azt mondaná: „Igy képzeltem“. Annyi tüzzel, temperamentummal, jászott és énekel, hogy minden tenoristát lefűzött, a ki csak a debreczeni közönség emlékében él. Magyar öltözetében dali szép mutatós alak volt. Ha a színpadra lépett vagy távozott viharosan tapsolt a közönség, hogy minél fényesebben igazolja szeretetét és elismerését. Valentinnek és Locsareknének az első estén igen szép virágokért nyújtottak fel a zenekarból.

Zsupánt a híres sertéshizlaló Molnár Antal játszta. Ugy látszik hogy nem találja magát belé e szerepbe vagy pedig kedvetlen volt, de egész alakítása szintelen maradt. Ellinger Ilona kisasszony énekén már első este is meglátszott a betegség nyoma, mely tegnap ágyba kényszerítette őt. Rónaszék ki mint mindig, Cornero grófnak is jóízű mókáival kacagattatta a közönséget. Hadaikelleme hangjával egy szép toborzót énekelte.

Végül meg kell emlékeznünk azokról, a kiket a legnagyobb dícséret illet. Ez a karmestélyzet, a zenekar, és elsősorban Balogh karmester. Mind a három rendkívüli tudóca. A közönség nevében mi mondunk dícsérő és elismerő szavakat tevékenységükért.

Tegnap vasárnap bérlétszűnetben ismét zafult ház előtt került szíre: „A cigánybáró“ az elsőnél még összevágóbb és még preciebb előadásban és szintén igen nagy tetszéssel.

Változás csak annyiban történt, hogy Ellinger kisasszony betegsége miatt szerepelt Bessenyei kisasszony vette át, s így az „Arzéna“ énekrészei kimaradtak. Még ma is ezzel a kihagyással kerülhet színre, de már esőtörtökön valószínűleg Ellinger kisasszony ismét énekelhetni fog.

rág olaj tisztított 28 frttól 30 frtig. 100 kl. hamuszir 26 frttól 27 frtig 100 kl. timsó 10 frttól 11 frtig 100 kl. angol szóda fehér 5 fr 50 krtól 6 frtig. (Vége köv.)

Legujabb.

A „Debreczeni Ellenőr“ eredeti távirata.

BUDAPEST október 11. Imre Aurél csik-szt- mártóni képviselő Eperjesen hirtelen meghalt.

SZOFIA október 11. Egy csomó fölbérelt bulgár és montenegrói paraszt, kik előbb az orosz konzulátuson voltak, hol Nekludow orosz konzul beszéit hozzájuk, s fölizgatta a választások ellen, — megakarták akadályozni a választásokat, de a választók által vissza üzettek, s mintegy öten közülök megsebesültek. Ezeket az orosz konzulátuson ápolják, hol az udvaron összegyűlt parasztokat etetik és itatják. Az orosz konzulátuson elrejtőzött montenegróiak revolverrel lövöldöztek az angol és német konzulátus tagjaira. Itt sebesülés nem történt.

DEBRECZENI SZÍNHÁZ

Holnap, kedden, 1886. október 12-én:

Segliere kisasszony.

Vigjáték 3 felvonásban. Irta: Sandeau Gyula.

Felolós szerkesztő és kiadó laptulajdonos Vértési Arnold.

Főmunkatárs: Karczag Vilmos.

Őszi legelő.

Cs. Bagos mellett körülbelül 700, 1200 □ üles hold legelő őzsi használatra márczius elsejéig kiadó.

Értekezhetni Freund Ignáttzal Nagykároly,

500 aranyat fizetek annak, ki dr. GREENSILL salicyl-sav szájvíze használatá után — egy üveggel 40 kr., — még valaha fogfájást kap vagy lehellete bűdös leud. Dr. Greensill fogszépítője, mely a szájvíz után használandó, a fogakat fényes fehérré teszi. A szer ártalmatlanságát biztosítatik. Ára 40 kr. — kapható gyógyszer-tárakban illatszerekkereskedésekben, s előkelő fodrászoknál, Dr. Greensill Róbert tanár, Párisban. Főraktár Budapestenk Dankovszky Istvánnal V. ker. Józsefster 2. sz. Török Józsefnél VI. ker. király-utca 12. sz.

Kapható Debreczenben: Dr. Rothschek V. Emil, Göll Nándor és Mihály. vics István gyógyszerész urnaknál.

EREDETI SINGER NEIDLINGER VARRÓGÉPEK

Debreczenben kizárólag NEIDLINGER G., által piac-utca 2138. sz. árusítanak el. Más nevű varrógépkereskedőknek, helyben vagy máshol Magyarországon, az eredeti Singer varrógépek elárúsítás végett nem adatnak; s mások által a Singer név visszaéléssével k reskedése hozott gépek csak utánzóval német vagy bécsi gyártmányok.

Bazilika sorsjegyek kibocsátása.

PROSPECTUS.

Ő császári és apostoli királyi felségének legkegyelmesebb engedélyével a vallás és közoktatásügyi magyar. kir. miniszter által

800,000 darab

5 o. é. forintból szóló, (8000 sorozat 100-100 számmal) nyereség-kötvény kibocsátatott ki.

Ezen kölesön azon alap beszerzésére szolgál, melynek feladata a Budapest lipótvárosi Bazilika kiépítése, magyarhoni egyházi emlékek ezek között a budai koronázási templom, a kassai székesegyház stb. stb. restaurálása s fentartása.

Ezen kölesön 50 év alatt nyilvános sorsolások után törlesztetik.

A sorsolások törlesztési- és nyereség-sorsolásokból állanak s a törlesztési időszak alatt a törlesztési sorsolásokon kívül 102 nyereség-húzás történik; ezen nyereség-húzásokban a melléknyereségeken kívül 200,000 frtos, 120,000 frtos, 100,000 frtos, 75,000 frtos, 60,000 frtos, 50,000 frtos, 20,000 frtos, 15,000 frtos, 10,000 frtos főnyereségek huzatnak.

Az első sorsolás 1886. november 1-én történik

120,000 frtos főnyereséménnyel,

továbbá egy 5000 frtos, három egyenként 1000 frtos, 4 egyenként 500 frtos, 20 egyenként 100 frtos, 50 egyenként 50 frtos, 62 egyenként 25 frtos nyereséménnyel. Minden egyes nyereséménnyel két részből áll és pedig: 1 magából a nyereséménnyelből és 2. a nyereséménnyel-szelvényből. — Ha egy nyereséménnyel-kötvény a törlesztési sorsolásban huzatik, a tulajdonos a kötvény beszolgáltatása ellen a legalább hat forintig terjedő törlesztési összeget megkapja, míg a nyereséménnyel-szelvény vissza adatik s az a további nyereséménnyel-húzásokban is részt vesz. Ha ellenben egy ily kötvényre a nyereséménnyel-húzásban esik nyereséménnyel, az a nyereséménnyel-szelvény, beadása ellen fizettetik ki, míg maga a nyereséménnyel-kötvény a tulajdonosnál marad, mindaddig, míg valamely törlesztési sorsolásban a 6 frittől 10 frittig terjedő minimális összeggel ki nem huzatik. — Minden nyereséménnyel-kötvény (Bazilika sorsjegy) tehát legkevesebb 6 frittől 10 frittig terjedő összeggel fizettetik vissza, de azonkívül nyereséménnyel-szelvénye által igérve is képez, mely által a nyereséménnyel-húzásokban résztvételi jog biztosított. — Ezen kölesön nyereséményei nincsenek nyereséményadónak alávetve s azok kifizetésénél csakis a 6²/₁₀%-os díj vonatlik le. — A törlesztési- valamint nyeresémény-összeget két hóval a sorsolás után a magy. kir. központi állampénztár által fizettetnek ki. — Ezen kölesön biztosítékul szolgál a sorsolási terv szerint a kötvények s nyeresémények fedezetül szükséges s a ma y. királyi központi állampénztárnál letett s ugyanezt kezelt törlesztési alap, továbbá 100,000 frt mint tartalékalap s végre a vallás- és közoktatásügyi m. kir. minisztérium által visszatartott 500,000 frt, mely a kötvények s nyeresémények teljes törlesztéséig mint tartalékalap külön kezeltetik. A Bazilika-sorsjegyek a budapesti valamint bécsi hivatalos tőzsdelapokban jegyeztenek. — Ezen sorsjegyek ezennel forgalomba hozatnak s bejelentések azokra az alábbi feltételek mellett

f. évi október 12-én

elfogadtatnak. — A sorsjegyek ára 8 frt 50 kr. darabonként. — Minden bejelentett darab után 2 frt biztosíték veendő le készpénzben vagy napi árfolyam szerint számítandó értékpapirokban, ezen biztosíték a bejelentésre esett sorsjegyek átvétele alkalmával be számítottatik, illetve visszaadatik. — Az egyes bejelentési helyeknek adandó mennyiséget az alólírott bankok fentartják maguknak, s minden egyes bejelentési hely fel van jogosítva a reá esett darabokat a nálá történt bejelentésekre belátása szerint felosztani. — A bejelentésekre eső sorsjegyek folyó évi október 20-tól 27-ig az illető bejelentési helyeknél veendők át a vételár lefizetése ellen.

Bejelentések elfogadtatnak:

Budapesten: a Magyar leszámítoló- és pénzváltó banknál, Dorottya-utca, Wurm-udvar,
a Pesti magyar kereskedelmi bank-nál, Dorottya-utca 1 sz.,
a Magyar országos bank-nál, nádor-utca 4. sz.,
Bécsben: az Union-Bank-nál,
az Union Bank váltóházánál, I., Graben 13.

Aradon: Az aradi kereskedelmi és iparbanknál.
Besztercebányán: A besztercebányai takarékpénztárnál.
Bielitzben: a Bielitz Bialai kereskedelmi és iparbanknál.
Bozenben: Schwarz E. fia uraknál.
Brassón: az Első erdélyi banknál.
Brodyban: Nathansohn és Kallir uraknál.
Brünnben: a Mährische E-compte-Bank-nál.
Herber L. ur bank és nagykereskedésében.
Herber Laur. jun. urnál.
Csernoviczban: a Bukovinaer Bodeneredit-Anstalt-nál.
Esztergomban: az Esztergomi takarékpénztárnál.
Fiumében: Leopoldo Windschach urnál.
Franco Corasacz & Figlio uraknál.
Gráciban: a Steiermärkische E-compte-Bank-nál,
Neuhold A. urnál.
Győrött: a Győri általános hitelbanknál.
Jerfy Antal és fia uraknál.
Innsbruckban: Loewe M. urnál. Payr és Sonvico uraknál.
Kassán: a Kassai kereskedelmi bank rész.-társ.-nál.
Klagenfurtban: Rothauer J. M. urnál.
Kolozsvárott: Hutflesz Károly urnál.
Krakkóban: Mendelsburg Béla urnál.

Laibachban: Luekmann L. C. urnál. Mayer J. C. urnál.
Lembergben: a K. k. priv. Galizische Actien-Hypotheken Bank-nál.
A Landesbank des Königreiches Galizien-nál.
Schellenberg Ágost urnál.
Linchen: a Bank für Oberösterreich und Salzburgnál.
Poche Ferencz urnál.
Nagy-Kanizsán: a Nagy-kanizsai kereskedelmi és iparbanknál.
Nagyváradon: a Bihar megyei takarékpénztárnál.
Nyitrán: a Nyitrai kereskedelmi és hitelintézetnél.
Olmützben: Hirsch W. C. urnál.
Pécsett: Schapfing J. urnál.
Pozsonyban: a Pozsonyi kereskedelmi banknál.
Edi Tivadar urnál.
Prágában: a Böhmische Escompte banknál, a Böhmische Union banknál, a Zivnostenska-Banka pro Cechy a Moravu.
Salzburgban: Spangler Károly urnál, Steinger Károly urnál.
Szegeden: a szegedi kereskedelmi és iparbanknál.
Sopronban: a soproni építési és földhitelbanknál.
Temesvárott: a temesi takarékpénztárnál.
Triestben: az Union bank fiókintézeténél.
Ujvidéken: Kleintsek József urnál.
Zágrábban: a Horvát leszámítoló banknál, a Horváth kereskedelmi bank váltóházánál.

Bejelentések ezenkívül elfogadtatnak az egész osztrák-magyar birodalom nagyobb városi pénzügyintézetinél és váltóházainál is. A bejelentésekhez szükséges mintapéldányok az egyes bejelentési helyeknél rendelkezésre állanak.

Budapest, 1886. október havában.
Bécs,

Magyar leszámítoló- és pénzváltóbank.

Union-Bank
Bécsben.

Pesti magyar kereskedelmi bank.

Debrecenben: a Debreceni kereskedelmi és iparbanknál.

Szerkesztőség és kiadó
Széchényi-utca SIMON-ház
kereskedésével szembe

HIRDETÁSI

1. Összetési pénzek és a kiadás
valamint a lap szerkesztés
minden közlemények

1. éremtelen levelek csak a
fogadtatnak el

XIII. évfoly

Hare az ár

(T.) Nem a közös az uraim ami ellen nem a nemzetiség és Magyarország árnyékot ötik önök fopuskáznak, hadonázna harangot. Pedig láthárnyék csak ott van föld közé a magyarne közé valami idegen

kerül. Mióta az ugyne sereg meg van, az ósenki de senki, hogalkotmányos, akar a zelmet magyar fiu véstért mindig idegen től jött, aki ha cseh, cseh nemzetiségért, ért, ha horvát, a ho magyar alkotmányáé hogy lehessen hevül

hát nem érti. És aki az, az iránt nem is visrespektussal; akinek a virág illatra, akinek a zenére nem sokat kineveti azokat kik itudnak. És éppen igzetiségi kérdéssel. Vtalán jobban respektázetiségi érzelmeit min

Vagy a szászokét, va vagy a muszkáét? Azen uralni tudó tiszturaim, hogy valaki éppen úgy tudja respagét, és a maga hibátudja ismerni mint a feltudja ismerni, és a meit respektálni képe nyira sem fog felakacsehül, a szerb pedig magyarul érez, és megánál fogva is megtnyos kérdéseknél egy

A „Debreceni Ellenző”

A gyöng

(Elbesz

Vértesi Ar

(Foly

A kis szürke ember semmi hajlandóságot.

— Nem lehet, kéregrófnának még drágább azért, mivel legelőször he, he, he! ... meg az azert olyan nagyon me azert engedhetek el ötvé he! ... Méltóztassék e azért.

A szép fiatal assnyájas pillantás száll a kit eddig annyi megték mint a legutolsó darab

— Ohó, — gondó szürke ember, — én fül az olyan pillantások ellé egy kacintással kilopni forintokat.

De guayos vigyorgnem lát egyebet mint nyget s a vidéki ar kissé oly keveset ígért. Hane Nyolczszázötven forint a Körülbelül félévi fizetés szoba butorzatára kibortelenség!

Az udvarias buto egy lépéssel közeledik. — Legyen hát kerforint.

A kedves kis fiatal szól bele az egész alku